

Hvor sidder friheden..?

Hvor dygtige videnskabsmænd end måtte være og hvor magtfulde og vældige konger end i samlet flok måtte være så magter de ikke de mest enkle ting som at sætte et blad på en plante.

*”Gik alle konger frem i rad
i deres magt og vælde
de mægted ej det mindste blad
at sætte på en nælde”*

Det er heller ikke lykkedes nogen af slagsen at finde ud af hvor i kroppen friheden sidder. Vi ved det næppe heller selv. Det nærmeste vi kan komme er ”noget” med sindet eller ”noget” i hjertet. Men vi kan ikke få en læge eller kirurg til at fiske den frem og lægge den på bordet foran os. Heldigvis for det. Vi ville nemt forfalde til at bruge ”tingesten” som handelsvare, der kunne købes og sælges.

Vi kender næppe omfanget af frihedens væsen før vi mister den, eller når vi genvinder den.

Frihedsbudskabet d. 5.maj 1945 var en sådan genvindelse, og på mange måder er jeg misundelig på de mennesker, der fik del i den oplevelse. Dette at få lov at genvinde friheden til igen at kunne gøre det man gerne ville.

Vi oplever det alle på et eller flere planer i vort eget liv, og hvilken beruselse det er at genfinde friheden til blot at være den man nu er.

Vi må lade det samme gælde for børnene. Give dem rammer og muligheder indenfor hvilke de får friheden til at være den de nu engang er. Ikke beskære dem. Ikke kappe skæve grene og gevækster af for at de bliver ”rigtige” og ”pæne”. Vi må ikke stamme dem op for at de kan få de ”rigtige” former ,der passer ind i omgivelserne.

Vi må lære at se skønheden i en særlig formet gren eller trætop.

Hvis vi beskærer og stammer op har vi det ligesom havemanden, der elsker de snorlige gange, lige høje hække og den ukrudts- og mælkebøttefri græsplæne. Så er det glæden over ensartetheden og strukturen mere end det er glæden over det vildsomme i havens liv. Så er glæden rettet mere mod pænheden end mod livets mange forunderlige udformninger.

Man kan tæmme haver.

Men det bliver en evig kamp mod ukrudt og hækkehøjder og mere glæden over egen styrke og magt end glæden over at give sig hen. At kunne give sig hen og glædes over naturens mangfoldighed og underfundighed kræver at man lader naturen råde. Giver den sin frihed.

Hvor mærker vi selv frihedens væsen: i pinesolen i bøgeskovbrynets vildnis eller på terrassen foran den veltrimmede plæne?

Man kan også tæmme liv.

”-Hvem er du? Spurgte den lille prins, du ser så pæn ud..

- Jeg er en ræv, sagde ræven.*
- Vil du ikke lege med mig ? spurgte den lille prins. Jeg er så ked af det.*
- Jeg kan ikke lege med dig, sagde ræven. Jeg er ikke gjort tam.*
- Åh, så må du undskylde, sagde den lille prins. Men da han havde tænkt sig lidt om, tilføjede han:*
- Hvad er det at blive gjort tam ?*
- Du stammer nok ikke herfra, sagde ræven. Hvad søger du egentlig?*
- Jeg søger mennesker, svarede den lille prins, men hvad betyder ”gøre tam”?*
- Mennesker har bøsser, sagde ræven, og de går på jagt. Det er meget generende ! De opdrætter også høns. Det er det eneste interessante ved dem. Leder du også efter høns ?*
- Nej, sagde den lille prins. Jeg leder efter venner. Hvad betyder ”gøre tam”?*
- Noget man i alt for høj grad har glemt. Det betyder at knytte bånd.*
- Knytte bånd ?*
- Javist, sagde ræven. Endnu betyder du ikke andet for mig end en lille dreng mage til hundred tusind andre små drenge. Jeg har ikke brug for dig, og du har heller ikke brug for mig. For dig er jeg bare en ræv mage til hundred tusind andre ræve. Men, hvis du gør mig tam, så vil vi få brug for hinanden. Så bliver du den eneste i verden for mig, og jeg bliver den eneste i verden for dig.....*
- Nu begynder jeg at forstå, sagde den lille prins.”*

Friheden sidder i det vi holder allermest af, det vi allermest elsker. Frihed og bundethed hænger uløseligt sammen, og at være bundet hænger på samme vis sammen med at have noget fælles – fællesskab. En familie, en vennekreds, en skolekreds, et folk.

*”Ja kæden af kærminder
man sagtens prise tør.
Jo stærkere den binder
Des friere den gør”*

Ikke underligt at ordene Friskole og skolekreds er identiske med hinanden. Uden skolekreds ingen Friskole. Uden en kreds af mennesker, der vil stå vagt om og kæmpe for friheden til at være dem vi nu engang er – børn som voksne – er der ingen frihed til at lave vor egen skole, hvor der er liv og udfoldelsesmuligheder. Hvor historien, historierne og poesien blomstrer og er udgangspunkter og det der binder sammen. Friheden sikrer samtidig i et demokratisk samfund rettigheden til at fravælge de snorlige hække, ukrudtsfri plæner, beskårede træer og kyndige smagsdommeres vurderinger.

Friheden sidder også i vildheden. Ikke vildheden til at brede sig på andres bekostning, men friheden til at få lov af udfolde sig, blomstre, glædes og juble.

*”-hvilken salig jubel,skønt alt er tyst
medens lyset lander på verdens kyst”*

Jakob Knudsen beskriver enestående enkelt solopgangen med de modsætningsfyldte ord jubel og tyst.

Jubel er når vi scorer til 1-0 i Parken!

Tysthed er når vi sidder på terrassen i mørket sammen med stjernerne!

Men hvordan kan disse to situationer forenes og opleves på en og samme tid?

Pinsesolopgangen oplevet fra bøgeskovbrynet. Der bryder jublen frem. Sindets jubel over at noget kan være så ufatteligt stort, smukt og alligevel så enkelt.

Samme enkelthed som med ord. Poul Erik Sø hæfter sig i sin festtale ved Friskolernes 150-års Jubilæum på Fyn ved at ”ordene skaber hvad de nævner” ”Godmorgen !” lægger kimen til og er medskaber af en god morgen. Friskole lægger kimen til og er medskaber af en fri skole.

Ordene ”at fri” bruges endnu på Færøerne i deres oprindelige olddanske betydning, hvor det at fri betyder at elske.

Vi bruger ordene ”at fri” når vi spørger om vi kan få lov at indgå i et fællesskab. I fællesskabet og kun der kan vi blive fri. Ingen af os kan klare det ved egen kraft. Kun ved at indgå i forpligtende fællesskaber kan vi hjælpe hinanden med at blive fri.

”Fri tid” er det græske udtryk for ordet skole.